

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy

Správa o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce v roku 2021

1. Postoj APZD k návrhu zákona

APZD berie predložený materiál na vedomie.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

APZD nemá výhrady k predloženému materiálu. Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Správa hodnotí stav ochrany práce a vývoj pracovnej úrazovosti v Slovenskej republike v roku 2021. Je zložená z poznatkov Národného inšpektorátu práce a inšpektorátov práce a z informácií dozorných orgánov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci rezortov zdravotníctva, hospodárstva, vnútra, obrany, spravodlivosti a financií o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce v roku 2021.

Priority inšpekcie práce v roku 2021 boli nasledovné:

- trvalé uplatňovanie legislatívy vo vecnej pôsobnosti orgánov inšpekcie práce,
- vyšetrovanie príčin závažných pracovných úrazov,
- kontrola dodržiavania zákazu nelegálnej práce a zamestnávania,
- prešetrovanie podnetov v oblasti ochrany práce,
- kontrola dodržiavania sociálnej legislatívy v doprave,
- výkon dozoru nad určenými výrobkami uvádzanými do prevádzky,
- poskytovanie bezplatného poradenstva pre zamestnancov a zamestnávateľov, organizovanie seminárov, príp. webinárov.

Prehľad kontrolovaných subjektov v roku 2021:

- spolu bolo kontrolovaných 21 276 subjektov (o 17,2 % viac ako v roku 2020),
- najviac kontrolované boli spoločnosti s ručením obmedzeným (47,2 %),
- podľa počtu zamestnancov bolo najviac kontrol v subjektoch s počtom zamestnancov od 1 do 9 (42,1 %) a najmenej s počtom 250 a viac.

Zistenia dozorného orgánu v kontrolovaných subjektoch

- v roku 2021 bolo zistených celkovo 45 733 nedostatkov, čo predstavuje oproti roku 2020 nárast počtu nedostatkov o 13,7 %,
- najvyšší počet nedostatkov (11 306) bolo v súvislosti s prevádzkou a technickým stavom vyhradených technických zariadení,

- druhý najvyšší počet nedostatkov bol zistený v súvislosti s prevádzkovými budovami a objektmi v počte 9 975,
- najviac nedostatkov bolo v odvetví priemyselnej výroby (9 121), ďalej vo veľkoobchode a maloobchode a opráv motorových vozidiel (7 084), v doprave a skladovaní (6 411) a v stavebníctve (3 728).

Najčastejšie nedostatky v oblasti BOZP:

- v oblasti VTZ: nedodržiavanie kontrol revízií a nedostatočne vedená dokumentácia VTZ,
- v oblasti prevádzkových budov a objektov: chýbajúce alebo neúplné bezpečnostné označenie, nedostatky súvisiace s bezpečnosťou dopravných a peších komunikácií a nedostatky súvisiace so stavbami výrobného a nevýrobného charakteru najmä pri kolaudáciách,
- v oblasti riadenia BOZP: nedostatky vo vedení evidencie a technickej dokumentácie, vydávaní smerníc a pravidiel BOZP, zabezpečení oboznamovania zamestnancov a identifikácia rizík,
- v oblasti strojov a zariadení: prevádzkovanie zariadení s chýbajúcou ochranou (krytmi), nedostatočné oboznámenie s návodmi, neoznačenie riadiacich prvkov,
- v oblasti odborných činností: nedostatky pri vykonávaní odborných prehliadok a skúšok, opráv a obsluhy VTZ,
- v oblasti organizácie práce: neposúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, nezaraďovanie zamestnancov so zreteľom na ich predpoklady a odbornú spôsobilosť,
- v oblasti pracovného prostredia: nezabezpečenie mikroklimatických podmienok na pracovisku, vystavenie zamestnancov chemickým faktorom a fyzickej záťaži,
- oblasti OOPP: nevypracovaný zoznam poskytovaných osobných ochranných pracovných prostriedkov a neoboznámenie zamestnancov s ich používaním,
- nedostatky zistené pri kolaudáciách: stav komunikácií, chýbajúce zábradlia a madlá, chýbajúce bezpečnostné značenia, chýbajúce označenia inštalovaných rozvodov a zariadení,
- v oblasti pracovnoprávných vzťahov a nelegálnej práce: chýbajúce náležitosti pracovnej zmluvy, neposkytnutie minimálnej mzdy, neposkytnutie mzdy, stravovania a pod., bolo odhalených 665 subjektov – zamestnávateľov, ktorí nelegálne zamestnávali 1 480 fyzických osôb, čo je pokles oproti roku 2020.

Najčastejšie nedostatky oblasti sociálnej legislatívy v doprave:

- na pracoviskách dopravných podnikoch a pozemných komunikáciách bolo skontrolovaných celkom 8 463 vodičov a zistených 11 211 nedostatkov,
- najviac neboli dodržané časy vedenia vozidla (4,5 hodiny) a následných prestávok (45 min), maximálnej dennej doby vedenia vozidiel a denného odpočinku,
- najzávažnejšie nedostatky: manipulácia s tachografmi za účelom ich vyradenia, jazdy bez vlozenej karty vodiča alebo zlá organizácia jász zamestnávateľom.

Nápravné a sankčné opatrenia orgánov inšpekcie práce:

- najviac právoplatných pokút (1 225) bolo uložených za porušenie pracovnoprávných predpisov v sume 1 705 750 eur, za porušovanie predpisov na zaistenie BOZP (555) v sume 1 222 200 eur a za odhalenie nelegálnej práce (548) v celkovej sume 2 221 500 eur.

Stav a vývoj pracovných úrazov a chorôb z povolania:

- v roku 2021 bolo 7 855 registrovaných úrazov, 3 závažných pracovných úrazov s následkom smrti a 56 závažných pracovných úrazov s ťažkou ujmom na zdraví,
- v porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k miernemu nárastu spôsobenému pandemickou situáciou a teda s nižším potom odpracovaných hodín v danom roku,
- hlavnými príčinami smrteľných úrazov boli dopravné prostriedky a pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov.

Spolupráca orgánov inšpekcie práce:

- najužšia spolupráca je vytvorená so Sociálnou poisťovňou najmä v oblasti kontroly pracovnoprávných vzťahov,
- pri odhaľovaní nelegálnej práce je spolupráca so Sociálnou poisťovňou, odbormi živnostenského podnikania a finančnej správy.
- intenzívna spolupráca bola tiež s Policajným zborom Slovenskej republiky najmä v oblasti zamestnávania cudzincov,
- v oblasti BOZP bola využívaná spolupráca s ÚVZ SR.

Hodnotenie stavu ochrany práce v oblasti BOZP

- pretrváva neochota niektorých zamestnávateľov a podnikateľov dobrovoľne plniť všetky povinnosti vyplývajúce z predpisov na ochranu práce,
- pretrváva aj negatívne myslenie zamestnancov spočívajúce v tom, že pre peniaze sú ochotní pracovať aj nebezpečným spôsobom,
- niektorí poskytovatelia BOZP nemajú v jednotlivých organizáciách požadované výsledky, poskytujú služby často len formálne so zameraním na tvorbu dokumentácie,
- nevykonávajú sa kontroly na požívanie alkoholu, nekontroluje sa stav bezpečnosti technických zariadení a jednotlivých pracovísk, nekontroluje sa riadne používanie OOPP a požívanie ochranných zariadení na strojoch.

Činnosť inšpekcie práce:

- činnosť inšpekčných orgánov zabezpečovalo v roku 2021 na NIP 8 krajských inšpektorátov práce a spolu 474 zamestnancov,
- zaevidovali celkom 42 žiadostí o sprístupnenie informácie v zmysle zákona o slobode informácií a 150 bežných žiadostí o informácie,
- bolo poskytnutých 119 výstupov pre médiá,
- NIP zverejňoval aktuálne príspevky, články a publikácie prostredníctvom svojho webového sídla a profilu inšpekcie práce na sociálnej sieti facebook alebo v odborných časopisoch.

Sťažnosti a podania:

- prijalo sa 31 sťažností, z čoho bola 1 opodstatnená,
- doručených bolo celkom 6 292 podaní, na základe ktorých bolo vykonaných 2 591 kontrol.